

Eesti Energia AS Iru Elektriijaama Keskkonnaaruanne

2015. aasta

SISUKORD

Eessõna Eesti Energia AS Iru Elektriyaam tootmisjuhilt Anatoli Petrovilt

Eesti Energia AS Iru Elektriyaam väärtused, missioon, visioon

I peatükk: Organisatsioonist

1. Eesti Energia AS ja Iru Elektriyaam
2. Eesti Energia AS ja Iru Elektriyaama keskkonnapoliitika

II peatükk: Keskkonnajuhtimissüsteemid

1. Juhtimissüsteemide ajaloost Iru EJ-s
2. Keskkonnajuhtimissüsteemi kirjeldus
3. Keskkonnaaspektid
4. Keskkonnaeesmärgid ja -tegevuskava
5. Keskkonnajuhtimissüsteemi sise- ja välisaudit
6. Juhtkonnapoolne KJS-i ülevaatus
7. Õiguslikud nõuded

7.1 Riiklikud õigusaktid ja normid

7.2 Ülevaade keskkonnalubadest

8. Töötajate kaasamine

III peatükk: Tootmisprotsess

1. Jäätmeenergiaplokk
2. Iru EJ tootmisprotsess ja tootmisnäitajad
  3. Atmosfääriheitmed
  4. Vesi (veevõtt, kasutamine, reostamine)
  5. Settebasseinid
  6. Ohtlikud materjalid
  7. Jäätmekäitlus
  8. Asbest
  9. Müra

Lisa 1. Sõnaseletused ja Iru EJ kompleksloa link

Lisa 2. Energiatootmise põhimõtteline skeem

Lisa 3. Keemilise veepuhastuse ja vee jaotamise põhimõtteline skeem

Lisa 4. Keskkonnajuhtimissüsteemi sertifikaat

Lisa 5. EMAS sertifikaat

EESSÖNA

Iru Elektriijaama ajalugu on osa kogu Eesti energeetika ajaloost. Üle 38 aasta elektri- ja soojusenergia koostootmise algusest Iru Elektriijaamas on pikk ja samas ka lühike aeg.

Tänased märksõnad meie jaoks on töötajate professionaalsus, protsesside efektiivsus, töö- ja tarnekindlus ning nendega kaasnevad automaatika- ja elektroonikaalased lahendused, lisaks olemasolevale “raskele rauale” ka keskkonnakaitse alaste nõudmiste igakülgne jälgimine oma töös.

Lähitulevik toob Iru jaoks eelkõige vajaduse leida proaktiivseid lahendusi oma konkurentsivõime tõstmiseks, kuna turule lisandub teisi, meiega konkureerivaid, energiatootjaid. Selleks oleme viimasel ajal intensiivselt tegelenud energiatootmise efektiivsuse tõusu, tarnekohustustest kinnipidamise, keskkonnanõuete täitmise ja kuluefektiivsuse parandamisega.

2015.aasta oli uuel tehnoloogial ja kütusel põhinevale jäätmeenergiaplokile maksimaalsele lubatud koormusele vastav eksploatatsiooni periood. Uue, olmejäätmete põletamisel töötava soojus- ja elektrienergia koostootmisploki kõik tehnilised sõlmed ja monitooringuseadmed töötasid eksploatatsiooni olukorras hästi. Kasutades segaolmejäätmeid energia tootmiseks jätab Iru EJ aastas kasutamata ligikaudu 70 000 000 m³ maagaasi.

Iru EJ keskkonnakaitseline eesmärk on tagada ettevõtte stabiilne areng, järgides säästva arengu põhimõtteid. Oma tegevuses tekkivaid keskkonnamõjusid püüame vähendada avatud ja usaldusväärse koostöös kõigi huvitatud osapooltega. Keskkonnakaitse on integreeritud ettevõtte majandustegevusse ning kuulub võrdväärse osana ettevõtte juhtimissüsteemi.

2015.a juunis täitis meie elektriijaamal 11 aastat ISO sertifitseeritud keskkonnajuhtimissüsteemiga käitisena, millele lisandus aasta hiljem ka keskkonnajuhtimis- ja keskkonnaauditeerimissüsteemi (EMAS) sertifikaat, mida oleme aastate jooksul hoidnud ja uuendanud. Praegune sertifikaat kehtib 2018.a augustini.

Oma töös täidame kõiki Eesti ja Euroopa Liidu keskkonnanõudeid.

Käesolev aruanne käsitleb perioodi 1. jaanuar 2015 kuni 31. detsember 2015 a. EMASi juurutanud ettevõtte ajakohastame keskkonnaaruannet igal aastal.

Anatoli Petrov
Eesti Energia AS Iru Elektriijaama tootmisjuht

Eesti Energia AS Iru Elektri jaam väärtused, missioon, visioon

Väärtused:

1. Kliendile kasulik - Saame olla edukad ainult siis, kui loome kliendile väärtust. Minu klient on kas toodete lõpptarbija või minu koostööpartner.
2. Väärtust kasvataj - Keskendume ennekõike tegevustele, mis loovad suuremat väärtust.
3. Keeruline lihtsaks - Muudame keerulise lihtsaks ja arusaadavaks.
4. Minust sõltub - Minu energia, tahe ja vastutustunne tagavad ühiste eesmärkide saavutamise.
5. Ohutus eelkõige - Meie tegevus on alati seotud riskidega keskkonnale ja inimeste tervisele. Seetõttu arvestame alati tööohutuse, tervise ja keskkonnaga.

Missioon: Kogu meie energia inimese heaks

Visioon: Tagada klientidele pideva, tõhusa, keskkonda säästeva ja põhjendatud hinnaga energiavarustuse

PEATÜKK ORGANISATSIOONIST

1. EESTI ENERGIA AS JA IRU ELEKTRIJAAAM

Eesti Energia AS

- Eesti Energia on rahvusvaheline energiaettevõtte, mis tegutseb Balti ja põhjamaade elektriturul. Eesti Energia 100% aktsiate omanik on Eesti Vabariik
- Eesti Energia põhiäri on põlevkivi kaevandamine ning sellest elektri, soojuste ja õli tootmine
- Maailmas on hinnas meie unikaalsed põlevkivi töötlemise teadmised, oskused ja tehnoloogia
- Oleme ligikaudu 6300 töötajaga Eesti suurim tööandja

Eesti Energia AS Iru Elektri jaam

Eesti Energia AS Iru Elektri jaam on Tallinna piiril asuv elektri- ja soojusenergia koostootmisjaam. Põhikütusena kasutatakse maagaasi ja segaolmejäätmeid ning reservkütusena rasket kütteõli. Iru EJ elektriline võimsus on 207,3 MW, soojuslik võimsus 814 MW ning soojuslik võimsus koostootmisrežiimis 450 MW. Eesti Energia AS Iru Elektri jaam varustab soojusenergiaga Tallinna ja Maardut. Seoses konkurenti turuletulekuga on Iru EJ soojuse turusosa oluliselt vähenenud. Elektri jaamas töötab 42 inimest, tarbijaid on kaks - Eesti Energia AS Energiakaubandus ostab elektrienergia ja Tallinna Küte AS soojuse. 2015.a müügitulu oli 38 657 356 € , puhaskasum 11 044 546 € ja Investeeringud 4 051 011 €

Ülevaade Iru EJ arenguetappidest:

- Ehitus algas 1974. aastal. 1978. aastal käivitati kaks 116,3 MW veekatelt.
- 1980. aastal alustas tööd 80 MW-ne energiablokk. 1982. aastal lisandus 110 MW-ne blokk, samast aastast töötab Iru Elektri jaam elektri ja soojuste koostootmise põhimõttel.

- 1989. aastal paigaldati täiendav aurukatel DE-25-14, võimsusega 16,5 MW, et katta kaitise soojusenergia omatarve olukorras, kus elektrit ei toodeta.
- 1990. aastal alustas tegevust kolmas veekatel, et katta võrgu soojavajadus tipukoormusel.
- Alates 1999. aastast töötab Iru EJ ainult maagaasil ja reservkütuseks on raske kütteõli. Maagaasi kasutamine annab mitmeid eeliseid- katelde remondikulud on väiksemad, kasutegur kõrgem ja tekib oluliselt vähem atmosfääriheitmeid, sest gaas ei sisalda väävlit.
- 1994. aastal alustati elektriijaama renoveerimist - paigaldati soojusvõrkudele ultraheli-kulumõõtur ja soojusarvesti, uuendati automaatikat, renoveeriti veetöötuse seadmed, rekonstrueeriti korsten. Korstnas asub ka suitsugaaside saasteainete sisalduse pidevseire aparaat.
- 1999. aastal ühendati Iru Elektriijaama ja Lasnamäe soojustrassid Tallinna kesklinna ning 2011. aastal veel ka Mustamäe soojustrassidega.
- 2006. aasta lõpus algasid ettevalmistused jäätme põletuse soojuse ja elektrienergia koostootmisploki rajamiseks, mille tulemusena väheneks jäätmete prügilasse ladestamise negatiivne mõju keskkonnale ning maagaasi kasutamine.
- 2007. a sügisel kiitis Harjumaa Keskkonnateenistus heaks Iru Elektriijaama territooriumile jäätmeid kütusena kasutava soojus- ja elektrienergia koostootmisploki rajamise keskkonnamõjude hindamise (KMH) aruande.
- 2008. aasta algul kuulutati välja jäätmeenergiaploki rajamise hange.
- 2009. aastal kestis hankementlus, peeti läbirääkimisi samaaegselt pakkujatega ja jäätmete tarnijatega.
- 11. märtsil 2010. aastal sõlmisid Eesti Energia ja Constructions Industrielles De La Mediterranee (CNIM) ehituslepingu, mille kohaselt valmis Baltimaade esimene jäätme põletusplokk 2013. aastal. Samal ajal võeti Keskkonnaametis menetlusse ka Iru EJ kompleksloa muutmise taotlus ja viidi jäätmeenergiaploki (JEP) seotud muudatused kompleksloasse, 20.10.2011.a saime v olmejäätmete põletamiseks.
- 2012.a juuniks viisime läbi jäätmete põletamisel tekkivate tuhkade kaitsevälise käitlemise KMH.
- 2013. a oli jäätmeenergiaplokk katse-ekspluatatsioonis ja 26. septembril üleandmis-vastuvõtmis akt CNIM-ga

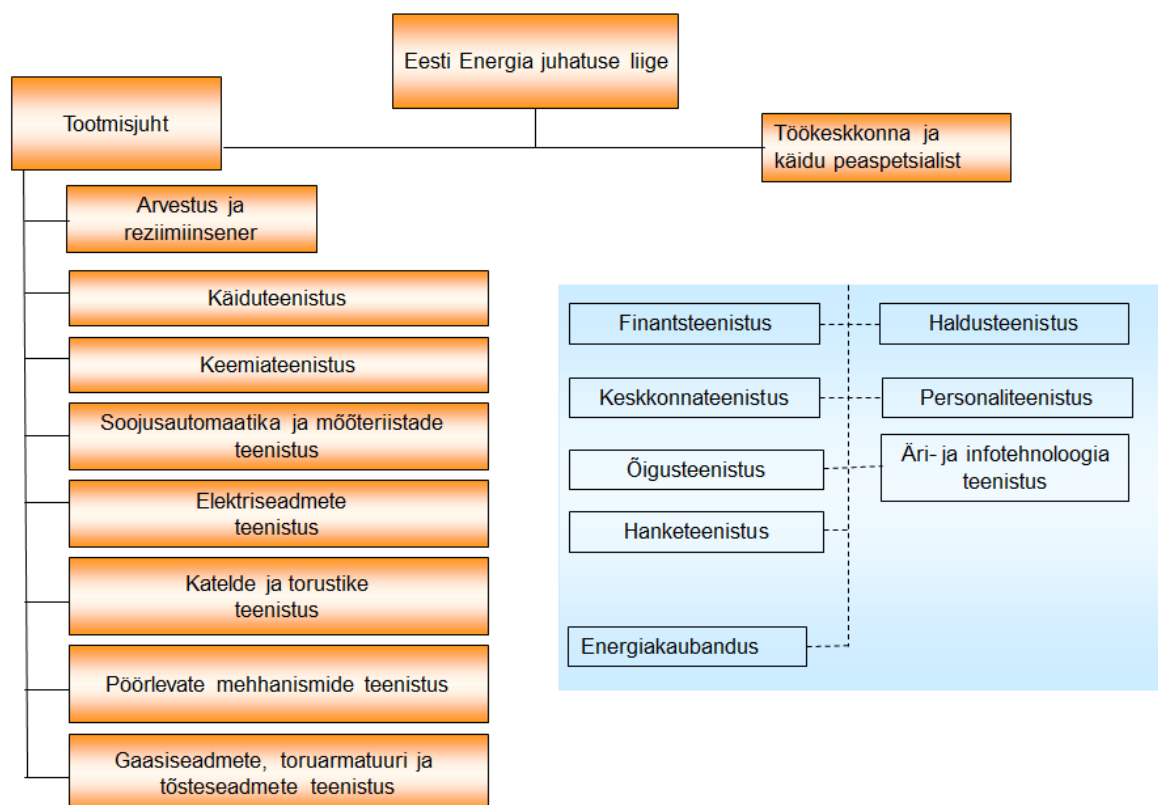
Iru EJ struktuur

Elektriijaama tootmistegevust juhib tootmisjuht, et tootmisvaldkonna valduses olevate seadmete, rajatiste ja hoonetega ning spetsialistidega tagada elektri- ja soojusenergia tootmine vastavalt energia müügiplaanidele.

Tootmisvaldkonda toetavad **arenduse-, töökindluse ja töökeskkonna peaspetsialistid, arvestus -ja režiimiinsener** ning Eesti Energia AS kesksed teenistused.

Joonis 1: Eesti Energia AS Iru Elektriijaama struktuur

EESTI ENERGIA AS-i IRU ELEKTRIJAAM
Alates 01.01.2016

2. EESTI ENERGIA AS JA IRU ELEKTRIJAAMA KESKKONNAPOLIITIKA

Eesti Energia AS keskkonnapoliitika

Eesti Energia süstemaatilise keskkonnategevuse aluseks on ühtsed põhimõtted, mis on koondatud kontserni ühtseks keskkonnapoliitikaks:

- Kasutame rahvusvaheliste standardite ISO 14001 ja EMAS vastavat keskkonna juhtimissüsteemi.
- Järgime kõiki kohalduvaid Eesti, Euroopa Liidu ja rahvusvahelisi keskkonnavalaseid õigusakte, konventsioone ja lepinguid.
- Analüüsime eelnevalt oma tegevuse keskkonnamõju ning vähendame seda nii tehnoloogiliste lahenduste ja innovatsiooni abil kui ka efektiivsuse tõstmise ja materjalide taaskasutamise teel.
- Vähendame klientideni jõudva energia CO₂-mahukust. Selleks mitmekesistame oma tootmisportfelli ja rakendame taastuvenergiaallikaid parimat võimalikku tehnikat kasutades tehnoloogiliselt ja majanduslikult otstarbekas mahus.
- Oleme avatud uutele lahendustele, teeme oma keskkonnaeesmärkide saavutamiseks koostööd nii Eesti kui ka rahvusvaheliste teadus- ja uurimisasutuste ning konsultatsioonifirmadega.
- Eelistame hankekonkurssidel muude võrdsete tingimuste puhul sertifitseeritud keskkonnanjuhtimissüsteemiga tarnijaid, kes kasutavad keskkonda säästvaid tehnoloogiaid ja materjale.

Iru EJ keskkonnapoliitika

Iru EJ keskkonnapoliitika eesmärgiks on säästva arengu põhimõtteid järgides tagada ettevõtte stabiilne areng. Oma tegevuses tekkivaid keskkonnamõjusid püüame vähendada avatud ja usaldusväärses koostöös kõigi huvitatud osapooltega. Keskkonnakaitse on integreeritud ettevõtte majandustegevusse ning kuulub võrdväärse osana ettevõtte juhtimissüsteemi.

Iru EJ lähtub oma tegevuses järgnevast keskkonnapoliitikast ja põhimõtetest:

- Järgime Eesti keskkonnastrateegiat ja Eesti Energia ASi keskkonnapoliitikat.
- Juhime oma tegevusi vastavuses kehtivate õigusaktidega ning edendame töötajate keskkonnateadlikkust.
- Teadvustame endale oma olulised keskkonnaaspektid, ning püüame nende mõju vähendada.
- Kasutame säästlikult elektri ja soojuste koostootmiseks vajalikku kütust ja Pirita jõest võetavat vett, vähendame jäätmeteket, ning toetame materjalide taaskasutust sorteerides eraldi taaskasutatavad jäätmed.
- Arendame ja täiustame pidevalt oma keskkonnajuhtimissüsteemi.
- Vähendame tööõnnetuste tekkimise riski.
- Püüame maksimaalselt vähendada kütuse põletamisel tekkivaid heitmeid ning rakendame parimat võimalikku tehnoloogiat, kui see on tehniliselt ja majanduslikult põhjendatud.
- Taaskasutame efektiivselt jäätmeid.
- Keskkonnapoliitika elluviijateks on kõik ettevõtte töötajad.
- Keskkonnapoliitika ülevaatamine ning võimalik muutmine toimub iga-aastase juhtkonnapoolse ülevaatuse käigus.
- Keskkonnapoliitika järgimist hinnatakse perioodiliselt sise- ning välisauditite läbiviimisega.
- Meie keskkonnapoliitika ja keskkonnaaspektid on avalikud – neid võib iga töötaja vabalt levitada väljaspool ettevõtet.
- Iru EJ keskkonnanaruanne ja jäätmeenergia plokiga seonduv informatsioon on avalikud ja leitav Eesti Energia AS veebilehel aadressil <https://www.energia.ee/organisatsioon/iru>

II PEATÜKK KESKKONNAJUHTIMISSÜSTEEMID

1. JUHTIMISSÜSTEEMIDE AJALOOST IRU ELEKTRIJAAAMAS

ISO 14001 standardile vastava keskkonnajuhtimissüsteemi juurutamist Eesti Energia AS-i kõikides ettevõtetes alustati juba aastal 2002. a.

Keskkonnajuhtimissüsteemi (KJS) sisseviimise peamiseks eesmärgideks oli rakendada säästva arengu põhimõtteid energiasüsteemi igapäevatoos, vähendada energia tootmis- ja ülekandetegevuse keskkonnamõjusid, pidurdada elektrihinna tõusu keskkonnakulutuste ennetamise teel.

2003. aastal alustati Iru EJ standardile ISO 14001 vastava KJS väljatöötamist ja sellekohane sertifikaat väljastati meile 2004.a. Seega täitus 2014.aastal meie elektrijaamal 10 aastat sertifitseeritud KJS-ga käitisenä.

Aprillis 2004 alustati EMAS keskkonnajuhtimissüsteemi juurutamist Eestis vastava pilootprojekti raames. Oleme Eestis teine EMAS sertifitseeritud ettevõtte,

Iru EJ kvaliteedi-, keskkonna-, töötervishoiu ja tööohutuse juhtimissüsteemide suunamisel ja ohjamisel lähtume standardite ISO 9001:2008, ISO 14001:2005 ning

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EÜ) nr 1221/2009 organisatsioonide vabatahtliku osalemise võimaldamise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteemis (EMAS) nõuetest. Juhtimissüsteemid on suunatud ennetavale tegevusele mitte aga tagajärgede likvideerimisele. 2016.a algusest alustasime uuest ISO 14001:2015 tulenevate nõuete integreerimine Iru EJ KJSi

2. KESKKONNAJUHTIMISSÜSTEEMI KIRJELDUS

Iru EJ keskkonnajuhtimissüsteemi põhieesmärgid on sõnastatud Eesti Energia AS ja Iru EJ keskkonnapoliitikas. Keskkonnapoliitika on määratud ettevõtte tippjuhtkonna poolt.

KJS on osa meie ettevõtte üldisest juhtimissüsteemist, mis tähendab meie tootmistegevusest põhjustatud keskkonnamõjude (keskkonnariskide) väljaselgitamist, kontrollimist ja vähendamist ning Iru EJ konkurentsivõime suurendamist keskkonnahoidliku ettevõttena.

Iru EJ KJS aluseks on määratud olulised keskkonnaaspektid ja keskkonnapoliitika, millest tulenevad meie keskkonnaeesmärgid.

KJS on dokumenteeritud, aitamaks tagada süsteemi toimivust. Iru EJ kvaliteedikäsiraamat on meie jaama töökorralduse käsiraamat, kus on koht kõigil olulistel Iru EJs kehtival protseduuridel, juhenditel ja vormidel, mille abil täita endale püstitatud kvaliteedi- ja keskkonna ning tervishoiu ja tööohutuse eesmärgid.

3. KESKKONNAASPEKTID

Iru EJ tegi kindlaks oma tegevuse ja toodete sellised keskkonnaaspektid, mida ta saab kontrollida ja mõjutada. Samuti määrati kindlaks aspektid, millel on keskkonnale oluline mõju. Elektri jaama tagab, et ta võtab olulise mõjuga seotud aspekte arvesse oma keskkonnaeesmärkide seadmisel ja ajakohastab seda teavet.

Otsesed keskkonnaaspektid on seotud elektri- ja soojusenergia tootmisega ja neid Iru EJ kontrollib. Näiteks: õhuheide; veeheide; tahkete ja muude, eelkõige ohtlike jäätmete tekitamisest hoidumine ning vedu ja kõrvaldamine;

Kaudsed keskkonnaaspektid on Iru EJ puhul seotud peatöötajate, alltöötajate ja tarnijate keskkonnategevuse ja selle tulemuslikkusega. Hankeprotsessis juurutame järkjärguliselt keskkonnahoidlikku riigihanget. Teeme kindlaks hangetega seotud kaudsed keskkonnaaspektid ja nende mõju.

Kaudsete keskkonnaaspektide puhul hindame, millisel määral me võime neid aspekte mõjutada ja milliseid meetmeid kasutusele võtta selle mõju vähendamiseks.

Alljärgnevas tabelis on toodud Iru EJ keskkonnaaspektide seosed tootmisprotsessi ja kõrvaltegevustega.

Tabel 1: Iru EJ keskkonnaaspektid

Tegevus/toode/teenus	Keskkonnaaspekt
1 Elektri ja soojuse koostootmine	
1.1 Maagaasi kasutamine kütusena	Kõrge NOx-de sisaldusega heitmete suunamine atmosfääri

Tegevus/toode/teenus	Keskkonnaaspekt
	CO ₂ sisaldusega heitmete suunamine atmosfääri
1.2 Jäätmete kasutamine jäätmeenergiaploki kütusena	SO ₂ , Nox, ammoniaagi, LOÜ, tahkete osakeste, raskmetallide sisaldus atmosfääriheitmetes
1.3 Jäätmeenergiaploki tuhade käitlemine	Koldetuhk, lendtuhk, suitsugaaside puhastusjäädgid, tuhasta eemaldatud metall. Veoga kaasnev müra
1.4 Vee kasutamine tootmisprotsessis	KHT, BHT, hõljumit, lämmastikku ja fosforit sisaldava vee suunamine Kroodi ojja Pirita jõe veehulga vähendamine
1.5 Jahutusvee kasutamine	Pirita jõe veehulga vähendamine
1.6 Tootmine	Müra
2 Kõrvaltegevused	
2.1 Remonditööde teostamine	Betooni-, tellise-, plaadi või keraamikatootesegu, läbikulunud vooderdise ja tulekindlate materjalide, liivapritsimisjäätmete ja muude isolatsioonimaterjalide ladustamine territooriumile Terase, metallisegude, mustmetalliviilmete ja treilaastude ladustamine territooriumil või hoones.
2.2 Asbestil põhinevate ehitus- ja isolatsioonimaterjalide eemaldamine	Asbesti sattumine keskkonda
2.3 Territooriumi koristamine	Puidujäätmete, tänavapühkmete, pinnase, kivide, klaasi plastpakendite ja segaolmejäätmete ladustamine.
2.4 Tehnoloogilise vee keemiline töötlemine	Küllastunud või kasutatud ioonvahetusvaikude ja ioonvahetite regenererimisel tekkinud lahuste ja setete, veeselituse- ja veepehmenussetete ja vesiseguste katlapuhastussetete ning muid anorgaanilisi kemikaale sisaldavate jäätmete, näiteks mujal määratlemata laborikemikaalide jms. ladustamine selleks mitte ettenähtud kohta
2.5 Mineraalsete isolatsiooni- ja soojusvahetusõlide, turbiinõlide ja määrdeõlide kasutamine	Lekked vesikeskkonda, pinnasesse Tulekahju korral gaasid ja org. lagunemisproduktid
2.6 Orgaaniliste ja anorgaaniliste kemikaalide kasutamine	Lekked keskkonda
2.7 Ni-Cd ja pliiakude kasutamine	Ni ja Cd lekkeoht pärast akude kasutuselt kõrvaldamist
2.8 Diiselmootori kasutamine	Diisli lekkeoht kasutamisel või õnnetusjuhtumi korral.
2.9 Luminestsentslampide ning muud elavhõbedat sisaldavate seadmete kasutuselt kõrvaldamine	Elavhõbeda lekkimine
2.10 Olme(puurkaevu)vee kasutamine	Reovee teke
2.11 Kontoritehnika kasutamine	Olmetehnika ja kulumaterjalide jäädgid
2.12 Hoonete koristamine	Olmejäätmed

Tegevus/toode/teenus	Keskkonnaaspekt
	Vee kasutamine
3 Katelde küttepindade pesusetted	
Raskemetalle sisaldava sette hoidmine settebasseinis.	Lekkeoht põhjavette
4 Elektri- ja soojusenergia tootmisega seotud kaudsed keskkonnaaspektid	
4.1 Elektrienergia ülekanne ja jaotus, soojusenergia transport	Põhi- ja jaotusvõrkude ning alajaamade rajamine. Soojustrasside rajamine. Kaod energia transpordil

Iru EJ keskkonnaaspektide tähtsuse hindamise kriteeriumide kehtestamisel pidasime silmas varasemate aastate teavet keskkonnaseisundi kohta, tooraine ja energia kasutamist ning vette või õhku juhivate heitmete ja jäätmete statistikat, õhuheitmete monitooringuandmeid, keskkonnavalase tegevuse õigusakte, tegevusi, mis põhjustavad kõige suuremat keskkonnakulu. Töövõtjate ja tarnijate tegevuse mõjutamiseks on välja töötatud Eesti Energia AS-i ja kontserni ettevõtjate hankekord, kus sätestatakse hangete planeerimise, ettevalmistamise, läbiviimise, hankelepingute sõlmimise ning järelevalve üldpõhimõtted Tavaliste tegutsemistingimuste kõrval arvestasime ka põhiseadmete käivitamis- ja seiskamistingimusi ning eeldatava hädaolukorra tingimusi. Keskkonnaaspektide ohjamise seisukohast on kasulik tutvuda meie kompleksloaga, kus on peensusteni lahti kirjutatud kõik elektrienergia keskkonnaaspektid. Iru EJ kompleksloa vt interneti aadressilt : <http://eteenus.keskkonnaamet.ee> avaliku info alt loa nr L.KKL.HA-222658 järgi.

2016.aastast püüame Iru EJ keskkonnaaspektid ja nendega seonduvad keskkonnamõjud viia elutsükli vaatesse – soojuse ja elektrienergia tootmise, hangete, tarnijate ja töövõtjate, transpordi ja meie toodangu kättetoimetamise elutsükli vaade.

4. KESKKONNAEESMÄRGID JA -TEGEVUSKAVA

Keskkonnaeesmärgid ja keskkonnanäesanded on kindlaks määratud lähtuvalt meie keskkonnapoliitikast (vt I peatükki) ja arvestatud on ka meie elektrienergia tegevusega seotud olulisi keskkonnaaspekte (vt Tabel 1: Iru EJ keskkonnaaspektid).

Keskkonnamõjude ohjamiseks, keskkonnaeesmärkide ja -näesannete täitmiseks on meie keskkonnajuhtimissüsteemis dokument Keskkonnaeesmärgid, -näesanded ja -tegevuskava, kus on ära märgitud tegevused, vastutajad, tähtsused ja võimalusel ka vajalik inim- ja rahaline ressurss. Keskkonnanäesannete kirjeldused on prioriteetide järjekorras, mis tulenevad omakorda keskkonnaeesmärkide tähtsusest.

Keskkonnategevuskavad koostatakse järgnevalt kolmeks majandusaastaks ning vaadatakse üle igal aastal eelarvete koostamise käigus või vajadusel tihedamini.

2015.a keskkonnaeesmärgid on Iru Elektriijaamas täidetud. Jäätmeenergiaplokis kütuse põletamisel tekkiva CO₂ heitkoguse biomassiosa ja fossiilse osa määramise uurimustöö on tehtud, koefitsendid Keskkonnaministeeriumi poolt kinnitatud ja Keskkonnaameti poolt kompleksloasse viidud. Iru Elektriijaama jäätmeenergiaplokis Eesti kütuse põletamisel tekkiv fossiilse CO₂ eriheide on 0,429 tCO₂/ tonni põletatavate jäätmete kohta. Kuna segaolmejäätmete sortimisuuring ei käsitlenud

Eestisse imporditavaid segaolmejäätmeid jääb nende CO₂ eriheide 0,968 tCO₂/tonni põletatavate imporditud jäätmete kohta.

5. KESKKONNAJUHTIMISSÜSTEEMI SISE- JA VÄLISAUDITID

Siseauditid

Siseauditid toimuvad Iru EJ siseaudite aastaplaani alusel. Siseauditi eesmärk on määrata kindlaks, et Iru KJS on vastavuses standarti ISO 14001 nõuetega, on korralikult ellu viidud ja toimivana hoitud ning informeerida juhtkonda auditi tulemustest. 2015.a siseaudit toimus aprillis ja korrigeerivad tegevused on tehtud.

Välisauditid

Keskkonnajuhtimissüsteemide EMAS ja ISO 14001:2005 välisauditi viis 2015.a 9-11 juunil elektrijaamas läbi sertifitseerimisfirma Metrosert AS . EMAS auditi käigus kontrolliti 2014.a keskkonnanaruandes toodut, siseauditi ja juhtkonnapoolse ülevaatus tulemusi ning hinnati meie vastavust õigusaktide ja muudele nõuetele.

2015.a välisauditi käigus toimus EMAS juhtimissüsteemi resertifitseerimine, mille tulemusena Keskkonnaagentuur väljastas meile registreerimistunnistuse, mis kehtib kuni 29.08.2018.a.

Kehtiv keskkonnanaruanne on avalikustatud ja on heaks teabeallikaks meie kõikidele huvigruppidele, vt interneti aadressil: <https://www.energia.ee/organisatsioon/iru>

Lisa 4: Eesti Energia AS Iru Elektrijaama KJS sertifikaat Nr KK-007/E40

Lisa 5 : Keskkonnajuhtimis- ja keskkonnaauditeerimissüsteemi EMAS sertifikaat

Juhtkonnapoolne ülevaatus

Keskkonnajuhtimissüsteemi juhtkonnapoolne ülevaatus viiakse läbi kord aastas. Juhtkonnapoolset ülevaatus tehakse juhtkonna koosolekul ühe päevakorrapunkti raames. Juhtkonnapoolse ülevaatus väljundiks on otsused ja tegevused, mis on seotud KJSi ja selle protsesside mõjususega ning vajatavate ressursidega. 2015. a hinnati KJS muutuvaid asjaolusid ja uute keskkonnanäppidega seonduvat.

7. ÕIGUSLIKUD NÕUDED

7.1 RIIKLIKUD ÕIGUSAKTID JA NORMID

Iru Elektrijaamas on kehtestatud kord, et teha kindlaks ja saada oma kasutusse õigusaktidest tulenevad või muud nõuded, mida organisatsioon on kohustunud täitma ja mida kohaldatakse meie tegevuse, toodete või teenuste keskkonnanäppide suhtes, ja me järgime seda korda.

Iru EJ lähtub keskkonnakaitsealases tegevuses Eesti Vabariigi keskkonnakaitsealastest seadustest ja nende rakendusmäärustest ning Riigikogu poolt ratifitseeritud rahvusvahelistest keskkonnakaitsealastest dokumentidest. Meil on oluliste õigusaktide andmebaas, kus õigusaktid on seotud vastavate Iru EJ oluliste keskkonnanäppidega. Õiguaktide andmebaas on keskkonnaspetsialisti järelvalve all ning seda uuendatakse vastavalt vajadusele.

Põhiliste õigusaktide loend, mida Iru EJ on kohustatud täitma on Välisõhu kaitse seadus, Veeseadus, Kemikaaliseadus, Jäätmeseadus, Tööstusheite seadus, Keskkonnaseire seadus, KMH- ja KJS seadus ning Keskkonnatasude seadus.

7.2 ÜLEVAADE KESKKONNALUBADEST

Kompleksluba

Kompleksluba, tuntud ka kui IPPC-luba, antakse üheaegsel saasteainete välisõhku, veekogusse, pinnasesse või põhjaveekihti viimisel ning jäätmete käitlemisel. IPPCga – lühend ingliskeelsest nimetusest *Integrated Pollution Prevention and Control* – tähistatakse saaste tekkimist ennetavat suunda suurtootmise keskkonnakorralduses ja seda kasutatakse ka EL [direktiivi 96/61/EÜ](#) lühinimetusena.

Kompleksluba kohustab käitajat ennetama keskkonnasaastuse teket, tegema keskkonna seiret, rakendama tootmis- ja tööõnnetuste ennetamise meetmeid. Keskkonnakompleksloaga sätestatavad nõuded peavad tagama vee, õhu ja pinnase kaitse ning käitises tekkinud jäätmete käitlemise viisil, mis hoiab ära saastuse kandumise ühest keskkonaelemendist (vesi, õhk, pinnas) teise. See luba sisaldab käitaja keskkonajuhtimis- ja omaseiresüsteemi kirjeldust ning eeldab **parima võimaliku tehnika** (PVT) kasutamist. Juba kompleksloa taotluses peab sisalduma PVTle ülemineku tegevuskava. PVT käitis on tootmissüsteem, mis kogu oma elutsükli vältel avaldab keskkonnale võimalikult vähest mõju.

Iru EJ kompleksluba on tegevuskohakeskne ja tähtajatu. Keskkonnateenistus väljastas Irule keskkonnakompleksloa 28.11.2005.a numbriga L.KKL.HA-222658.

Kompleksluba on antud elektrijaamale töötamiseks gaaskütusel, reservkütusena võime kasutada kütteõli ja uues soojuse ja elektrienergia koostootmisplokis tohime kütusena kasutada olmejäätmeid. Luba täiendati viimati Keskkonnaameti korralduse nr 445 alusel 25.08.2015.a

Kasvuhoonegaaside lubatud heitkogustega kauplemise luba EE-KL-003 väljastati Iru EJ-le 14.02.2013 . 2015. a kasvuhoonegaaside heitkoguste tõendamine on läbi viidud. Tõendajad koostasid strateegilise analüüsi tulemused, riskianalüüsi tulemused, külastasid käitist, kontrollisid seire ja aruandluse nõuete täitmist ja tegid heitkoguste kontrollarvutused. Lõpuks koostati 16.märtsil 2016.a tõendamisotsus.

25.10. 2011.a väljastas Keskkonnaameti Harju – Järva – Rapla regiooni Iru EJ-le ajutise **vee erikasutusloa** nr L.VV/320365. Luba kehtib 27.10.2011-26.10.2016. ja annab õiguse Pirita jõe Nehatu paisul kalapääsu rajamiseks. Loa nõudeid täidame.

Vastavuse kontroll

Vastavalt keskkonna kompleksloaga nõutud korrale toimub õhusaaste, vee ja jäätmeaarunnete esitamine Keskkonnaametile. Samuti teatame loa andjale:

- kompleksloaga määratud seire andmed
- igast õnnetusest, mis oluliselt mõjutab keskkonda või inimeste tervist
- igast muudatusest käitise laadis või toimimises, mis võib avaldada mõju keskkonnale
- kavandatavast käitaja vahetumisest
- planeeritavatest tehnilistest ümberkorraldustest

Iru EJ-l on kohustus keskkonnaametnike või keskkonnainspektori nõudmisel osutada abi käitise kontrollimisel. Iru EJ keskkonnalaste tegemiste vastavust kehtivale seadusandlusele ja lubadele kontrollib üle-aastaselt Keskkonnainspeksioon ja

kompleksloa nõuete täitmist Keskkonnaamet. Korraline kontroll toimus 19.05.2014.a. ja tänavu 11.04.2016.a

Keskkonnajuhtimissüsteemide ISO 14001 ja EMAS sise- ja välisauditite käigus kontrollitakse samuti seadusandlike nõuete täitmist. (vt lähemalt III ptk punkt 4)

Iru EJ-s on sisse seatud keskkonnale olulist mõju avaldavate toimingute näitajate seire ja mõõtmised. Maagaasil töötavate seadmete õhuheitmete monitooringu süsteem on paigaldatud ja 15.12.2010 vastu võetud. Igal aastal teeb akrediteeritud labor paralleelmõõtmised. Jäätmeenergiaploki seiresüsteem töötab alates ploki katse-ekspluatatsiooni algusest. Kõik 2015.a seire tulemused on analüüsitud ja esitatud Keskkonnaametile. Seire tulemused olid kooskõlas kompleksloa nõuetega. 2015.a oli Iru EJ vastavus keskkonnakaitsele nõuetele tagatud – vastavus loa nõuetele, tähtaegne aruandlus, eesmärkide täitmine jms.

11.11.2015 külastasid elektrijaama Tehnilise Järelevalve Ameti (TJA) kemikaali ja mäetööde osakonna peaspetsialistid. Iru Elektriyaam on lähtuvalt kemikaaliseadusest B-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtte, mida peab külastama üks kord kolme aasta jooksul. TJA eelmine järelevalve toimus 28.02. 2012. Järelevalve käigus vaadati kemikaaliseadusest tulenevate nõuete täidetust ja tutvuti seadusandluse muudatustest tulenevate nõuete täitmisega.

2015.a detsembris külastasid Iru EJ ja tutvusid eraldi jäätmeenergiaploki tööga Riigikontrolli tulemusauditi osakonna audiitorid.

7.3 TÖÖTAJATE KAASAMINE

Iru EJ tegevuseesmärgid on saavutatavad ainult ühiseid põhiväärtusi kandvate töötajate kaudu. Töötaja põhiväärtused on ettevõtlikkus, koostegemine, vatutustunne ja asjatundlikkus. Meie töötajad tunnevad Iru EJ keskkonnapoliitikat, oma tööga seotud keskkonnaaspekte ja mõjusid. Lisaks siseauditile on elektrijaamas sisse seatud kord, et vastavalt vajadusele toimuvad töötajate keskkonna –ja tööohutusosalase teadlikkuse tõstmiseks töökultuuri ülevaatused, kus kontrollitakse töö- ja tuleohutusnõuete täitmist, ja keskkonnakaitsealisi aspekte. Peale ülevaatused koostatakse avastatu osas akt. Akti kantakse sisse parendustegevused, vastutajad ja täitmise kuupäevad.

III PEATÜKK TOOTMISPROTSSES

1. JÄÄTMEENERGIAPLOKK

Vastavalt Tööstusheite seaduse § 112 peame loa andjale ja üldsusele kättesaadavaks tegema jäätmeenergiaploki (JEP) toimimist ja keskkonnaseiret käsitleva aastaaruande. Selles EMAS aruande osas vaatleme eraldi jäätmeenergiaploki töö kulgu ning väljutatavat heidet võrrelduna õigusaktide nõuetega.

1.1 JÄÄTMEENERGIAPLOKI AJALUGU

2006. aasta lõpus algasid ettevalmistused jäätme põletusel põhineva soojus- ja elektrienergia koostootmisploki rajamiseks. 2007.a kiitis Harjumaa Keskkonnateenistus heaks elektrijaama territooriumile koostootmisploki rajamise keskkonnamõjude hindamise (KMH) aruande “Kütusena jäätmeid kasutava soojus- ja elektrienergia koostootmisploki rajamine Iru Elektriyaama territooriumile”. 2010.a sõlmisid Eesti Energia ja Prantsuse ettevõtte Constructions Industrielles De La

Mediterranee (CNIM) jäätmeenergiaploki ehitamise lepingu ja ehitus algas sama aasta sügisel. 2011.a oktoobris kinnitas Keskkonnaameti Harju-Järva-Rapla regioon heaks Eesti Energia AS Iru Elektrijaamas jäätmete põletamisel tekkivate tuhade käitisevälise käitlemise KMH programmi, töö kiideti heaks 2012.aasta juunis.

2013. Aasta alguses toodi elektrijaama esimesed koormad jäätmeid ja alustati katsepõletusega. Katse-ekspluatatsioon lõppes ja 26. septembril 2013.a võeti jäätmeenergiaplokk ehitajalt vastu. 2014.a alustasime uurimust **Iru Elektrijaama jäätmeenergiaplokis põletatavate segaolmejäätmete koostise ja omaduste määramine**. Uurimustöö eesmärgiks oli täpsustada põletatavate segaolmejäätmete liigilist koostist sh määrata biogeense materjali osakaal ja põletamisel tekkiva fossiilse CO₂ heitkogus. Uuringu viisid lepingu alusel läbi SA Säästva Eesti Instituut, Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus (SEI-Tallinn) ja Tehnikaülikooli Soojustehnika instituut (TTÜ STI). Keskkonnaministerium toetas uurimistöös kasutatud meetodikat, mille järgi Iru Elektrijaama jäätmeenergiaplokis kütuse põletamisel tekkiv fossiilse CO₂ eriheide on 0,429 tCO₂/ tonni põletatavate jäätmete kohta.

1.2 JÄÄTMEENERGIAPLOKI TEHNILISED NÄITAJAD

Ühe restiga MARTIN/CNIM põletussüsteem	27,5-31,0 tonni olmejäätmeid tunnis
Põletamise kaudu taaskasutatavate jäätmeliikide summaarne kogus	250 000 t
Jäätmete kütteväärtus	9,3 kuni 10,5 MJ/kg
Katla auru tootlikkus	101 t/h
Auru parameetrid	40-42 bar, 400 °C
Jäätmete põletustemperatuur	1000-1100 °C
Lahkuvate suitsugaaside temperatuur	145 °C
Korstna kõrgus	202 m
Suitsugaaside puhastus	Poolkuiv meetod, kottfiltrid, SNCR meetod
Tahked põlemisjäätmed	Koldetuhk ja räbu, lendtuhk, suitsugaaside puhastusjääk, metallid.
Tuhakäitlus	Koldetuhast ja räubust eemaldatakse magnetitega metallid, käideldakse eraldi
Jäätmekäitlus	Kõik jäätmed kogutakse ja käideldakse eraldi
Jäätmeenergiaploki paigaldatud võimsus	

- elektriline	17,3 MWe
- soojuslik	50 MWth
Energiakasutus	Toodetud elektrienergia suunatakse põhivõrku, soojus kaugkütte soojuseks

1.3 JÄÄTMEENERGIAPLOKI ÜLESEHITUS

Plokis on kõik põhiseadmed paigutatud hoonetesse ja nii vastuvõetavate kui ka tekkivate jäätmete üleandmine toimub kinnises ruumis, et vältida võimaliku haisu, tolmu ja müra levimist. Müra vähendamiseks paigaldati ventilatsioonivahetite summutid. Käitises toimub välisõhku eralduvate põlemisgaaside puhastamine, mis tagab saasteainete vastavuse piirväärtustele ja sealhulgas puhastab gaasid ka raskmetallidest, tolmust, dioksiinidest jms, mis kaasnevad jäätmepõletusega. Jäätmeveokitele rajati uus juurdepääsutee, mis hoiab Saha- Loo teel Iru küla poolses osas liikluskoormuse minimaalsena. Käitise ja Iru küla vahele rajati kõrghaljastus. Jäätmeenergiaplokk vastab PVT-le.

1.4 SUITSUGAASIDE PUHASTUSSÜSTEEM JA HEITMETE MONITOORING

Keskonnaameti poolt on Iru EJ väljastatud keskkonnakompleksluba, kus on ära fikseeritud jäätmete põletamisel lubatud maksimaalsed saasteainete kontsentratsioonid suitsugaasides. Lubatud piirväärtuste aluseks on Tööstusheite seaduse (RT I, 16.05.2013, 1; vastu võetud 24.04.2013) §100 lõike 1 ja §101 alusel Keskkonnaministri 28.06.2013. a. määruse nr 49 „Jäätmepõletus- ja koospõletustehastest väljuvates gaasides sisalduvate saasteainete heite piirväärtused ning välisõhku väljutatava heite piirväärtustele vastavuse hindamise kriteeriumid”.

Järgnevalt on toodud Iru EJ JEP-le kehtestatud piirnormid, tehase ehitanud ettevõtte CNIM poolsed garanteeritud väärtused ning 2015.a reaalsed mõõtmistulemused.

Saasteaine nimetus	Saasteaine kontsentratsioon suitsugaasides, mg/Nm ³			
	Kompleksloa piirväärtus	Kompleksloa aasta keskmine väärtus	CNIM garanteeritud 24 h keskmine väärtus	2015.a kaalutud keskmised mõõtmistulemused
Lämmastikdioksiid (NO ₂)	200	182	≤ 200	170,7
Süsinikoksiid (CO)	50	45	≤ 25	8,38
Mittemetaansed lenduvad org. ühendid TOC	10	9	≤ 6	0,67
Vääveldioksiid (SO ₂)	50	46	50	34,84
Tahked osakesed summaarselt, PMsum	10	9	≤ 5	0,06
Vesinikkloriid (HCl)	10	9	10	4,68
Vesinikfluoriid (HF)	1	0,9	1	0,0
Ammoniaak (NH ₃)	8	7	≤ 8	2,23
Saasteaine nimetus				2015.a analüüsi tulemused proovidest
Dioksiinide ja furaanide sisaldus	0,1x10 ⁻⁶ mg/Nm ³	0,1x10 ⁻⁶ mg/Nm ³	0,1x10 ⁻⁶ mg/Nm ³	0,001825x10 ⁻⁶ mg/Nm ³

Toodud heite piirväärtus on ümberarvutatuna dioksiinide ja furaanide üldsisalduseks, mis on arvatud Tööstusheite seaduse § 100 lõike 2 alusel kehtestatud samaväärsuskordajate abil				
Cd ja Tl kokku	0,05 mg/Nm ³	0,05 mg/Nm ³	0,05 mg/Nm ³	0,55 µg/Nm ³
Hg	0,05 mg/Nm ³	0,05 mg/Nm ³	0,05 mg/Nm ³	0,017 µg/Nm ³
Raskmetallid kokku Sb, AS, Pb, Cr, Co, Cu, Mn, Ni, V	0,5 mg/Nm ³	0,5 mg/Nm ³	0,5 mg/Nm ³	0,058 mg/Nm ³
Proovid võttis ja analüüsid tegi OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskuse Kesklabor, akrediteerimistunnistus L008. Heite piirväärtuse määramisel teisendati mõõtmise tulemused 11%-lisele hapnikusisaldusele (Keskkonnaministri 28.06.2013 määrus nr 49). Koldetuha analüüsid tegi OÜ Eco Labor akrediteerimistunnistus L086				

Iru jäätmeenergiaplokis on kasutusel mitmed suitsugaaside puhastamiseks mõeldud seadmed, nagu aktiveeritud söe lisamine, lubjapiimaga pesemine, kustutatud lubja lisamine ning viimase astmena kottfiltrites lendtuha püüdmine. Kasutatud meetmete tulemusena on atmosfääri juhivate suitsugaasides tahkete osakeste sisaldus nulli lähedane ja tavapäraste optiliste, aga ka gravimeetriliste mõõteriistadega väga raskesti mõõdetav. Saab ainult konstateerida, et tulemus on kaks suurusjärku alla 1 mg/Nm³. Olulisemate ja kiiremini muutuvate väljuvate saasteainete mõõtmine toimub pidevalt ja automaatselt. Näiteks Iru JEP suitsugaaside tahkete osakeste mõõtmiseks kasutatakse optilist tolmutõõtjat Dusthunter SP100 (Sick AG), mille väikseim mõõtepiirkond on 0 ... 5 mg/Nm³. Monitooringu poolt mõõdetud tolmut kontsentratsioon suitsugaasides jääb vahemikku 0,03- 0,08 mg/Nm³.

1.5 JÄÄTMEENERGIAPLOKI AUTOMAATSE MÕÖTESÜSTEEMI KIRJELDUS

Saasteallikaks, mille heitmeid mõõdetakse on Iru Elektri jaama prügiploki suitsukäik. Automaatne mõõtesüsteem (AMS) paikneb gaasikäigu vahetus läheduses, kusjuures mõõtesondid paiknevad gaasikäigu horisontaalses sirges osas ja analüsaatorid korstna sisse ehitatud konteineris. Kogu automaatne mõõtesüsteem on dubleeritud ehk on peasüsteem (Master) ja varusüsteem (Redundant). Analüsaatorite konteiner on varustatud elektriküttega ja konditsioneeriga, mis tagavad nõuetekohase mikrokliima ruumis. Sondidele juurdepääsuks on ehitatud kinnised rõdud sondide teeninduskõrgusele, kuhu pääseb redeli abil. Sondid on analüsaatoritega ühendatud köetava gaasilini abil. Analüsaatorite konteineris paiknevad kaks analüsaatorite kappi ning testgaaside balloonid asuvad väljaspool konteinerit.

Heitmete mõõtmiseks on süsteemi koosseisus alljärgnevad analüsaatorid:

1. MCS 100FT analüsaatori zirkoonium-oksiid andur O₂ määramiseks kuivades suitsugaasides. Mõõtepiirkond on 0-25% O₂.
2. MCS 100FT analüsaator määramaks NO_x, SO₂, HCl, HF, NH₃, CO, H₂O kontsentratsioone märgades suitsugaasides. Analüsaator töötab FTIR – spektroskoopia põhimõttel. Mõõtepiirkonnad on järgmised: NO_x 0-500 mg/m³, SO₂ 0-300 mg/m³, HCl 0-90 mg/m³, HF 0-10 mg/m³, NH₃ 0-20 mg/m³, CO 0-300 mg/m³, H₂O 0-30 %.
3. MCS 100FT analüsaatori leek-ionisatsioon-detektor määramaks TOC kontsentratsiooni suitsugaasides. Mõõtepiirkond on 0-30 mgC/m³.

Lisaks paiknevad veel analüsaatorite kappides proovi ettevalmistamise seadmed (filtrid, gaasikuivati, koos niiskuseanduriga, gaasikulu regulaatorid, magnetklapid, mis võimaldavad teha automaatset kalibreerimist). Kõik niiske proovigaasiga

kokkupuutuvad gaasitrassid ja seadmed paiknevad köetavas sektsioonis. Analüsaatorite kapis paikneb ka juhtplokid köetavate osade temperatuuride reguleerimiseks, süsteemi töö kontrolliks ja vigade ning häirete teatamiseks. Vahetult analüsaatorite väljundis paiknevad ka klemmid võrdlusmõõtmisteks vajalike andmete mahalgemiseks.

Tolmu kontsentratsiooni mõõtmiseks on gaasikäiku paigaldatud optiline tolmukontsentratsiooni mõõtja Dusthunter SP 100, mis mõõdab tolmuosakestelt peegeldunud valgust. Mõõtepiirkond on 0-20 mg/m³.

Gaasikäigus paiknevad ka gaasi proovivõtusond Sick SFU, gaasikulumõõtja Flowsick 100, rõhuandur Jumo dTRANS p30 ja takistustermomeeter Jumo PT 100 gaasitemperatuuri mõõtmiseks.

Kuna Iru kasutab lendtuha lõplikuks püüdmiseks kottfiltreid, mis on hetkel parim võimalik tehnoloogia (PVT ehk BAT) heitgaasidest tahkete osakeste eraldamiseks ning sellele lisaks kasutatakse ka väga mitmeastmelist eelnevat suitsugaaside puhastamist muudest ohtlikest saasteainetest, siis võib selgelt öelda, et Iru jäätmeenergiaplokk täidab kõiki keskkonnanõudeid ja ei ole inimeste tervisele ohtlik.

Automaatsele mõõtesüsteemile lisaks toimuvad ka kompleksloas nõutud sagedusega akrediteeritud laborite proovivõtmised ja analüüsid tegemised:

1. Väljuva suitsugaasi dioksiini, furaani, elavhõbeda ja raskmetallide sisalduse määramine vt tabelis 2015.a mõõtmistulemusi.
2. Kolde põhjatuha, lendtuha- ja suitsugaaside pesujäägi analüüs.

Jäätmeenergiaploki koldetuha analüüsi on 2015.aastal tehtud kompleksloas ettenähtud sagedusega. Analüüsid tegi EcoLabor OÜ (akrediteerimisnumber L086). Lisaks koldetuha analüüsidele tellisime laborilt vastavalt Keskkonnaameti nõudmisele ka JPP koldetuha keskkonnaohtlikkuse hinnangu. Hinnangu aluseks on võetud analüüside tulemused, EL komisjoni määrus 1357/2014, EÜ määrus 1272/2008 ja kirjanduses esinevad tehnilised andmed ainete keskkonnaohtlikkust põhjustavate mõjude kohta. Kõikide analüüside kohta on antud hinnang, et uuritud koldetuhk on tavajääde.

Kõik jäätmeenergiaploki täiendavad mõõtmised (lisaks pidevmonitooringule) on tehtud kompleksloas ettenähtud sagedusega, tulemused on alla loa piirväärtusi.

2. IRU EJ TOOTMISPROTSESS JA TOOTMISNÄITAJAD

Käitises ülesseatud seadmed ja võimsused

Elektrijaama on paigaldatud kaks energiaplokki summaarse elektrilise võimsusega 190 MW (kondensatsiooniturbiin TG-1 80 MW_e, soojusvõimsus 180 MW_s; vasturõhul töötav turbiin TG-2 110 MW_e, soojusvõimsus 228 MW_s). Kummagi turbiini jaoks on eraldi aurukatel võimsusega a' 350 MW_s. Kolmas on jäätmeenergiaplokk elektrilise võimsusega 17,3 MWe ja soojusvõimsusega 50 MW_s. Lisaks on käitises kolm veesoojenduskatelt võimsusega a' 116,3 MW_s ja üks aurukatel võimsusega 16,5 MW_s. Praeguse tehnilise lahenduse juures võivad korruga töötada 2 energiaplokki koguvõimsusel 190 MW_e ja 408 MW_s ja 3 veekatelt koguvõimsusega 349 MW_s (summaarne elektrijaama paigaldatud soojusvõimsus 773,4 MW_s). 1. ja 3. energiaplokk üheaegselt töötada ei saa, sest nad töötavad samasse korstnasse.

Tootmiseks vajalikud sisendid on **vesi, maagaas, segaolmejäätmed**

Tootmises vajaminevat vett võetakse Pirita jõest. Vee kasutusala jaguneb tehnoloogiliseks- ja jahutusveeks. Tehnoloogiline vesi läbib ettevalmistamisprotsessi ning kulub elektriijaama toiteveeks, aga samuti Tallinna ja Maardu soojusvõrkude lisaveeks. Jahutusvett kasutatakse kondensaatorites auru mahajahutamiseks. Jahutusvesi on korduvkasutuses ning gradiiris (tornjahutis) aurustunud vesi asendatakse Pirita jõest võetava veega. Tänu sellisele skeemile ei mõjuta Iru EJ Pirita jõe vee soojusliku režiimi.

Iru EJ varustab maagaasiga AS Gaasivõrgud. Reservkütuse, raske kütteõliiga varustamiseks gaasitarnete häirete korral on sõlmitud tarneleping elektriijaama vahetus naabruses oleva Vopak E.O.S AS-ga, kes hoiab jaama tarbeks pidevat 5 ööpäeva varu, ning on pikemate võimalike gaasitarne häirete korral kohustatud organiseerima ka edaspidise raske kütteõli tarne. Segaolmejäätmete tarnijatega on sõlmitud lepingud.

Tootmistehnoloogia

Iru Elektriijaam omab kolme energiablokki soojus- ja elektrienergia koostootmiseks ning kolme veesoojenduskatelt soojusenergia tootmiseks.

Energiablokil nr. 1 on tööstus- ja soojusvaheltvõtuga turbiin, mis võib töötada ka kondensatsioonirežiimis (*vt lisa 2: Energiatootmise põhimõtteline skeem koos peamiste näitajatega ja lisa 3: Iru Elektriijaama tehnoloogia põhimõtteline skeem*).

Energiablokil nr. 2 on termofikatsioon – vasturõhuturbiin (*vt lisa 2 ja 3*), mis võimaldab teda kasutada ainult piisava soojusvajaduse korral kütteperioodil.

Energiablokil nr. 3 on jäätmeenergiablokk vt III ptk punkti 1.

Suvel kasutatakse tarbijatele vajaliku soojusenergia (soe vesi) tootmiseks jäätmeenergiablokki.

Plokikateldes toodetakse gaasi põlemissoojuse arvel auru ($p=14$ MPa, $t=550$ C), mis juhitakse turbogeneraatorisse, kus toimub elektrienergia tootmine. Läbitöötanud aur läbib võrguvee soojusvahetid, kus toimub soojusenergia ülekandmine küttevõrgu veele ning auru kondenseerumine. Kondensaat (*vt lisa 2 ja 3*) suunatakse katla toitepumpadega tagasi katlasse.

Energiabloki nr. 1 ja nr 3 läbitöötanud auru on väikese soojuskoormuse korral võimalik kondenseerida gradiiris jahutusveega, mis aga kujutab endast sisuliselt soojusenergia raiskamist. Veekateldes toimub otsene soojusvõrguvee kuumutamine.

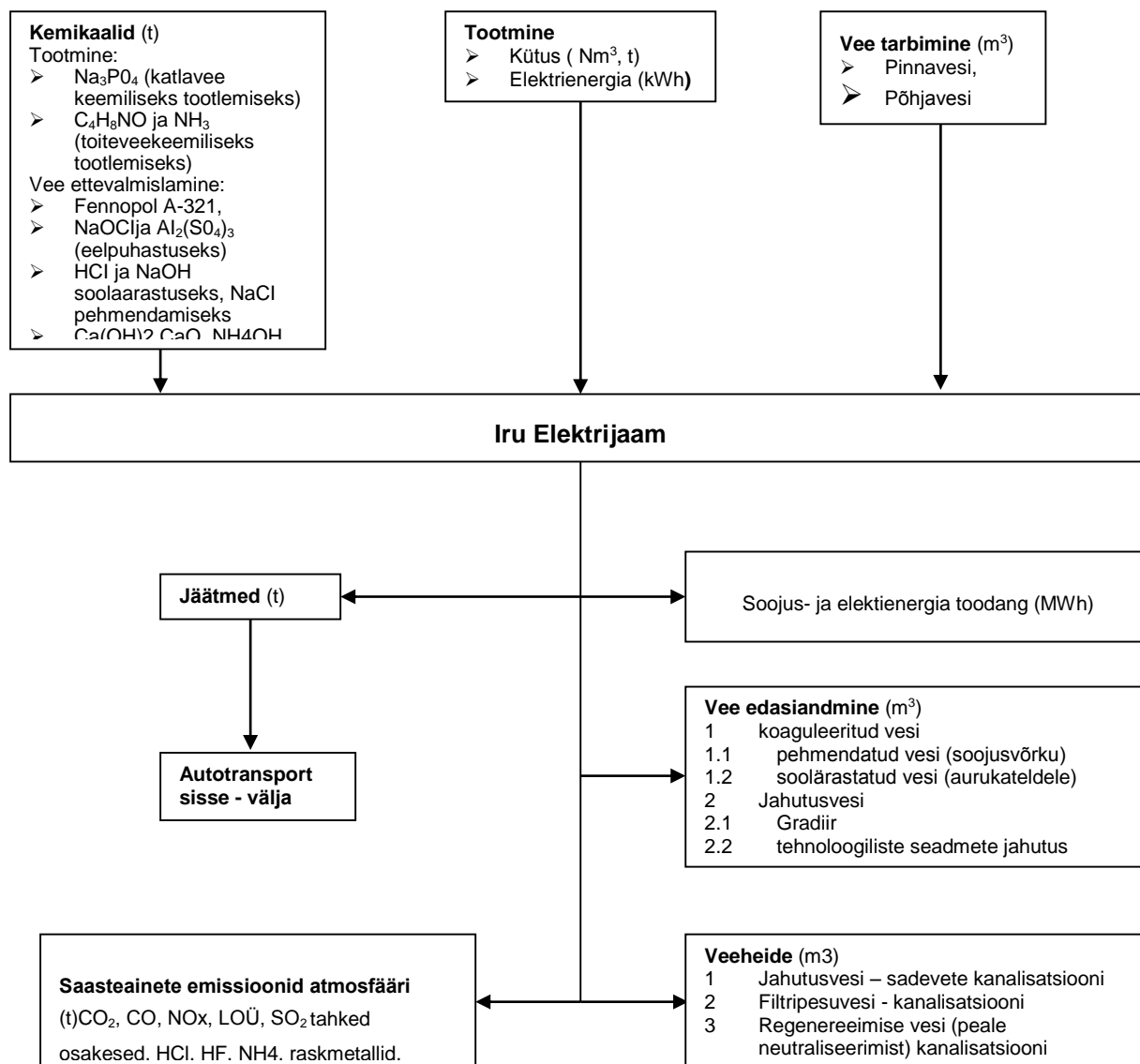
Põlemisproduktidena tekkinud heitgaasid juhitakse 3 korstna kaudud atmosfääri.

Lisa 2: Energiatootmise skeem koos peamiste näitajatega

Lisa 3: Iru Elektriijaama tehnoloogia põhimõtteline skeem

Alljärgnevalt on kirjeldatud Iru EJ põhitegevusega seonduvaid sisendeid ja väljundeid:

Joonis 2 Iru EJ sisendid ja väljundid

Talvise ja suvise tootmisrežiimi võrdlus

Iru EJ toodab peamiselt soojusenergiat vastavalt Tallinna Kütte AS tellimusele. Kuna meie elektriijaam on soojus- ja elektrienergia koostootmisjaam, siis toodetakse elektrienergiat ainult vastavalt soojusenergia toomismahtudele kütteperioodil. Soojuse tootmiseks piisab veesoojenduskateldest ja jäätmeenergiaplokkist. Suvisel ajal on kasutuses ainult jäätmeenergiaplokk.

Iru EJ tootmisnäitajad

Tabel 2: kasutatud kütuste kogused ja väljastatud toodang

Komponent	2013	2014	2015
-----------	------	------	------

Maagaasi kasutamine (milj Nm ³)	42,842	41,744	37,638
Segaolmejäätmed (t)	184201	221385	244562
Reservkütuse ehk raskekütteõli kasutamine (t)	0	0	0
Elektrienergia toodang (GWh)	75,337	124,540	143,220
Soojusenergia toodang (GWh)	550,9	614,019	598,972
Tingkütuse erikulu elektrienergia tootmiseks (g/kWh)	430,4	290,4	285,8
Tingkütuse erikulu soojuse tootmiseks (kg/MWh)	144,3	140,4	142,4

Võrreldes eelneva aastaga 2015.aastal elektrienergia toodang kasvas ja soojuse toodang kahanes. Tingkütuse erikulu elektrienergia tootmiseks vähenes ja soojuse tootmiseks kasvas. Jäätmeenergiaplokk töötas stabiilsel töörežiimil täiskoormusel.

Tabel 3. Iru EJ 2014. ja 2015.a põhinäitajad ja muud asjakohased olemasolevad keskkonnategevuse tulemuslikkuse näitajad EMAS (III) määruse Lisa IV punkt 2c kohaselt.

Arv A tähistab kogu aasta sisendit/mõju soojus- ja elektrienergia tootmisel Iru EJ-s. Arv B tähistab kogu aasta Iru EJ tootmisväljundit, milleks on 2014. aastal soojus- ja elektrienergia toodangute summa **B = 738,6 GWh** ning 2015.aastal soojus- ja elektrienergia toodangute summa **B = 742,192 GWh**. Arv R tähistab suhtarvu A/B. Tabelis 3 esitatud keskkonnaalaste põhinäitajate ja nende põhjal arvutatud suhtarvude muutuste määravaks faktoriks on maagaasi ja segaolmejäätmete kasutamine. Nendest kütustest emiteeritud heitmed ei ole võrreldavad ja võrdluseks kasutame suhtarvude võrdlust. Maagaasi kasutamine vähenes 41,744 miljonilt m³ 2014.a 37,638 miljonile m³ 2015.aastal, sest ei töötanud energiaplokid 1 ja 2 (maagaasil). 3. energiaplokk saavutas täiskoormuse ja elektrienergiat toodeti ainult segaolmejäätmetest, maagaas on JEP abikütus.

Sisendi/mõju A nimetus	A arvvärtus		A ühik	R = A/B	
	2014.a	2015.a		2014.a	2015.a
Energiatõhusus					
Maagaasi kasutamine	41,744	37,638	milj Nm ³	0,0565	0,0507
Segaolmejäätmed	221385	244562	t	299,736	329,513
Tootmistulemus näitaja (soojus- ja elektrienergia toodang)	32983,286	30 533,44	tuh euro	44,66	41,14
Elektrienergia omatarve soojus- ja elektrienergia tootmisel	12,7	14,9	GWh	0,017	0,020
Materjalitõhusus					
Naatriumhüdrosiid, NaOH, 44 % lahus	15,2	18,52	t	0,0206	0,0250
Soolhape, HCl, 30...37 %	31,0	34,93	t	0,0420	0,0471
Alumiiniumsulfaat, Al ₂ (SO ₄) ₃ , 8%	8,23	8,89	t	0,0111	0,0120
Ammoniaagi vesi NH ₄ OH 25%	715,52	723,92	t	0,9688	0,9754
Naatriumhüpokloriid, NaOCl 12-14 %	1,18	1,125	t	0,0016	0,0015
Kustutatud lubi, Ca(OH) ₂	216,34	349,42	t	0,2929	0,4708
Kustutamata lubi, CaO	1435,52	1793,09	t	1,944	2,4160
Vesi					
Pinnavesi	1139724	971054	m ³	1543,1	1308,4
Põhjavesi	5310	4760	m ³	7,189	6,413
Heitvesi	3383	3150	m ³	4,580	4,244
Jäätmed					
<i>Tekitatud tavajäätmed:</i>					
Raud ja teras	0,890	0	t	0,001	0
Paber ja kartong	0,663	0,530	t	0,0009	0,0007
Veeselitussetted	7	7	t	0,0075	0,0094
Koldetuhast eraldatud mustmetallid	3351,38	4455,760	t	4,537	6,0035
Koldetuhk ja räbu	54012,06	56314,9	t	73,128	75,877

Sisendi/mõju A nimetus	A arvvärtus		A ühik	R = A/B	
	2014.a	2015.a		2014.a	2015.a
Tekitatud ohtlikud jäätme					
Ohtlike ainete sisaldav lendruhk	3118,917	3845,030	t	4,223	5,181
Gaasikäitlusel tekkinud tahked jäätmed	5607,900	6505,690	t	7,593	8,766
Õli sisaldavad jäätmed	0	0,931	t	0	0,0013
Ohtlike ainetega saastunud absorbente, puhastuskaltse, filtrimaterjale	0,222	0,161	t	0,0003	0,0002
Asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid	0	0	t	0	
Bioloogiline mitmekesisus maa- kasutus, väljendatuna hoonestatud ala m ²	154777	154777	m ²	209,555	208,540
Heited					
Süsinikdioksiidi heitkogus CO ₂	292704	226644	t	396,4	
Õhusaaste:					
Lämmastikoksiid	271,554	273,987	t	0,368	0,369
Süsinikoksiid	43,421	23,871	t	0,059	0,032
Vääveldioksiid	33,117	40,691		0,045	0,055
Lenduvad orgaanilised ühendid	4,508	4,108	t	0,006	0,006
Tahked osakesed summaarselt	0,0048	0,0017	t	0,00001	0,000002
Vesinikfluoriid	0,001	0	t	0,0000001	0
Vesinikkloriid	5,8317	4,389	t	0,008	0,006
Ammoniaak	2,185	2,470	t	0,003	0,003
Antimon ja ühendid, ümberarvutatuna Sb	0,0087	0,0084	t	0,00001	0,00001
Arseen ja ühendid, ümberarvutatuna AS	0,00298	0,0084	t	0,000004	0,00001
Elavhõbe ja ühendid, ümberarvutatuna Hg	0,0605	0,0609	t	0,00008	0,00008
Kaadmium ja ühendid, ümberarvutatuna Cd	0,0605	0,0609	t	0,00008	0,00008
Koobalt ja ühendid, ümberarvutatuna Co	0,0168	0,0170	t	0,00002	0,00002

Sisendi/mõju A nimetus	A arvväätus		A ühik	R = A/B	
	2014.a	2015.a		2014.a	2015.a
Kroom ja ühendid, ümberarvutatuna Cr	0,0168	0,0168	t	0,00002	0,00002
Mangaan ja ühendid, ümberarvutatuna	0,0365	0,0364	t	0,00005	0,00005
Mittemetaansed lenduvad orgaanilised ühendid NMVOC	4,130	4,508	t	0	0
Nikkel ja ühendid, ümberarvutatuna Ni	0,0168	0,0168	t	0,00002	0,00002
Plii ja ühendid, ümberarvutatuna Pl	0,391	0,388	t	0,00053	0,00052
Vanaadium ja ühendid, ümberarvutatuna Va	0,0087	0,0084	t	0,00001	0,00001
Vask ja ühendid, ümberarvutatuna Cu	0,108	0,111	t	0,00015	0,00015
Polüklooritud dibenso-p-dioksiinid ja dibensofuraanid PCDD/PCDF	0	0	t	0	0

3. ATMOSFÄÄRIHEITMED

Tabel 4: Peamised atmosfääri saasteained

Saasteaine, t		Lubatud kogus aastaks, t	2013	2014	2015
Lämmastikdioksiid NO _x	t	6191,8	218,04	271,554	273,987
	t/ GWh		0,348	0,368	0,369
Süsinikoksiid CO	t	958,4	58,702	43,421	23,871
	t/ GWh		0,094	0,059	0,032
Lenduvad orgaanilised ühendid LOÜ	t	159,0	4,130	4,508	4,108
	t/ GWh		0,007	0,006	0,0055
Süsinikdioksiid CO ₂	t	2073189	258329	292704	226644
	t/ GWh		412,5	396,4	305,4
Vääveldioksiid	t	344,5	20,610	33,117	40,691
	t/ GWh		0,033	0,045	0,055
Tahked osakesed summaarselt	t	54,3	1,376	0,0048	0,0017
	t/ GWh		0,002	0,00001	0,000002
Mittemetaansed lenduvad orgaanilised ühendid NMVOC	t	159,0	4,130	4,508	4,100
	t/ GWh		0,007	0,006	0,0055
Ammoniaak	t	8,64	2,998	2,185	2,470
	t/ GWh		0,005	0,003	0,003
Plii ja ühendid, ümberarvutatuna	t	0,397	0,321	0,391	0,388
	t/ GWh		0,0005	0,00053	0,00052

Eriheitmed on arvatud summaarse energia toodangu ühiku kohta 742,192 GW. Tootmiseseadmete koosseis (veesoojenduskatlad, energiablokid) ja toodangu struktuur on kolmel viimasel aastal vähe erinenud. Viimastel aastal olid heitmed võrreldes kompleksloas lubatutega väikesed, sest toodangud olid väikesed, suured energiablokid on seisnud. Saasteallikast välisõhku eralduvate saasteainete lubatud heitkogusi saasteainete kaupa saab vaatata Iru EJ kompleksloast. Iru EJ pole ületanud oma tegevuse käigus saasteainete lubatud heitkoguseid.

4. VESI (VEEVÕTT, KASUTAMINE, REOSTAMINE)

Iru EJ kasutatakse vett järgmistel eesmärkidel: tehnoloogiliseks otstarbeks, seadmete jahutamiseks ja tuletõrjeveeks (pinnavesi Pirita jõest). Joogi- ja olmeveesi võetakse si puurkaevudest (põhjavesi).

Pinnavesi

Tabel 5: Pinnavee kasutamine

Vee liik	2013	2014	2015
Pinnavesi (= jahutusvesi + tehnoloogiline vesi), m ³	788350	1139724	971054

Toorvee koostist analüüsitakse 1 kord kvartalis. Proove võtab Iru Elektriijaama keemialabori atesteeritud proovivõtja, analüüsid tehakse samas laboris. Täisanalüüsi korral kontrollitakse järgmisi parameetreid: leeliselisust fenoolftaleiini ja metüüloranži järgi ning samuti humaadid, kloriidid, sulfaadid, ränidioksiid, lahustunud fosfaadid, nitritid, vesinik-karbonaadid, anioonide summa, üldine karedus, kaltsiaalne karedus, magnesiaalne karedus, kaltsium-, magneesium-, naatriumioonid, alumiiniumoksiid, raud(III)oksiid, vaskoksiid, ammooniumioonid, kationide summa, mineraaljääk, kuivjääk, kuumutusjääk, pH, elektrijuhtivus, hõljuvaine, hapendatavus. Vajadusel analüüsitakse täiendavalt naftaproduktide sisaldust. Pinnavee erikulu soojus- ja elektrienergia toodanguühingu kohta oli 1,308 kg/kWh. Suur erikulu on selgitatud JEP suvise tööga gradiiriga. Toorvee kulu mõõdavad veekulumõõtjad ja kehtestatud on tehnoloogilised normatiivid eraldi elektri- ja soojusenergia tootmisel.

Põhjavesi

Tabel 6: Põhjavee kasutamine

Vee liik	2013	2014	2015
Põhjavesi puurkaevudest kokku, m ³	7132	5310	4760

Põhjavee koguse määramiseks on veekulumõõtjad. Puurkaevude vee kvaliteeti analüüsitakse kord aastas, proovid võetakse Iru EJ pumbajaamast, kummagi puurkaevu osas eraldi. Proovivõtu ajal registreeritakse puurkaevude töörežiim. Proovid võeti ja tehti analüüsid 17.04.2015.a. Analüüsid tehakse akrediteeritud laboris järgmistele näitajatele: lõhn, sademe iseloomustus, värvus, hägusus, pH, üldine leeliselisus, üldine karedus, kaltsium, magneesium, kaalium, naatrium, ammoonium, nitraadid, nitritid, üldraud, fluoriidid, kloriidid, sulfaadid, fosfaadid, permanganaatne hapnikutarve, kuivjääk ja põletusjääk.

Heitvesi

Iru EJ on ühendatud ühiskanalisatsiooniga ja olmevee heite keskmine lubatud vooluhulk ööpäevas on 72 tonni ja aastas 26 000 tonni. Sademe- ja tehnoloogilise heitvee ühisvoolse väljalaskme suublaks on Kroodi oja. Heitvee väljalaskme lubatud vooluhulk aastas on 803 000 t/a. Heitvee hulk, mis suunatakse Kroodi oja, leitakse arvutuslikult.

Tabel 7: Heitvee kogused

Vee liik	2013	2014	2015
Heitvesi, m ³	3183	3383	3150

Tabel 8: Keskkonda juhitava heitvee reostuskoormused

Komponent	2013	2014	2015
Üldlämmastik, t	0,009	0,01	0,012
Üldfosfor, t	0,0002	0,0097	0,001
Biokeemiline hapnikutarve, t	0,011	0,01	0,01

Heljum, t	0,015	0,012	0,016
Ühealuselised fenoolid, t	0,0006	0,000004	0,000004
Kahealuselised fenoolid, t	0	0	0
Naftasaadused, t	0,0006	0,000104	0,000031
Sulfaat, t	0,172	0,1029	0,071657

Heitvee analüüsid tehakse OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskuse laboris igakuiselt. Käitise keemialaboris kontrollitakse ka veepuhastusprotsessi eri etappides saadava vee kvaliteeti (analüüsitavad komponendid samad, mis toorvees). Veepuhastusprotsessi põhimõtteline skeem on toodud *Lisas 6: Keemilise veepuhastuse ja jaotamise põhimõtteline skeem*. Vee säästvamaks kasutamiseks on veepuhastussüsteemi uuendatud ja pehendamise-deioniseerimine toimub automaatrežiimil. Jäätmeenergiaploki lisandumine ei suurenda käitise veetarvet.

5. SETTEBASSEINID

Iru Elektriijaamal on neli tehnoloogilise heitvee basseini. Kaks basseini on betoneeritud-asfalteeritud põhjaga, kaks loodusliku põhjaga. Kahte loodusliku põhjaga basseini pole heitvett lastud. Ühte betoneeritud-asfalteeritud põhjaga basseini lasti raske kütteõli kasutamise aegadel õhu eelsoojendi küttepindade pesuveed, mille tagajärjel on basseini põhja settinud raskemetalle sisaldav muda. Teise betoneeritud-asfalteeritud põhjaga basseini lasti neutraliseeritud happesuveed. Basseine kasutati 1999.a maini kuni Iru EJ kasutas raskekütteõli. Basseine ja nende ümbrust seiratakse perioodiliselt, võttes basseinist ja 3 kontrollkaevudest veeproove. Kontrollkaevudest võetud veeproovide analüüside tulemuste põhjal, mis olid korras, puudub vajadus korrigeerivaks tegevuseks.

2015. aastal tegime uue Iru Elektriijaama tehnoloogilisse skeemi kuuluvate muda ja pesuvee basseinide seisukorra hindamise. Uuringu alusel koostasime 2016.a algul hanke ja sõlmisime lepingu tehnoloogilise heitvee settebasseinide 1 ja 2 asfaltbetoonkattega nõlvade ja seda ümbritseva ala puhastamiseks sinna kasvanud samblast, puudest ja pöösastest.

6. OHTLIKUD MATERJALID

Ohtlikest jäätmetest tekkis 2015.a Iru EJs 3845,030 t ohtlike aineid sisaldavat lenduhka, 6505,68 t gaasikäitlusel tekkinud tahkeid jäätmeid, ning 161 kg ohtlike ainetega saastunud absorbente ja puhastuskaltse. Ohtlikud jäätmed anname üle ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale ettevõttele. Ohtlikud jäätmed kogutakse teistest jäätmetest eraldi. Nõuetele vastav ohtlike jäätmeid käitlev jäätmekäitlusfirma leitakse vähempakkumise konkursi korras. Iru Elektriijaam kasutab tootmisprotsessis enim alljärgnevaid ohtlike aineid sisaldavaid abimaterjale:

Tabel 9: Ohtlikud abimaterjalid

Abimaterjal	2015. a. kasutatud kogus, t	Kasutamise otstarve
Naatriumhüdroksiidi lahus	18,52	Vee puhastamiseks

Soolhape	34,93	Vee puhastamiseks
Ammoniaakvesi	723,92	Toitevee ettevalmistamiseks, suitsugaaside puhastus
Naatriumhüpokloriid	1,125	Vee puhastamiseks
Alumiiniumsulfaat	8,89	Vee puhastamiseks
Kustutatud lubi	349,42	Suitsugaaside puhastus
Kustutamata lubi	1793,09	Suitsugaaside puhastus

Kemikaaliseaduse alusel on Iru EJ ohtlik ettevõtte. Ohtlike kemikaalide arvestuse eest vastutajad on määratud käskkirjaga. Iru Elektri jaam on B-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtte. Ettevõtte omab kõiki tegevuseks vajalike lube ning eeskirjadest tulenevaid kohustusi täidetakse nõuetekohaselt. Ohtude tuvastamiseks oleme koostanud riskianalüüsi, riskide minimeerimiseks on ettevõttes kehtestatud ohutuse tagamise süsteem. Hädalukordades reageerimiseks on olemas ettevõttesisene hädalukorra lahendamise plaan.

6. JÄÄTMEKÄITLUS

6.1 Vee töötlemise jäätmed

Üheks jäätmete tekke allikaks elektri- ja soojusenergia tootmisel on kateldes ja soojusvahetussüsteemides kasutatava vee töötlemine. Auru tootmiseks on vaja väga kõrge kvaliteedilist vett, et vältida katelde küttepindade sisemist saastumist. Soojusvõrgus vajamineva lisavee kvaliteedinõuded on vähem ranged, kuid ka siin on vaja vee selitamist jm protsessid. Kokku võib tekkida toorvee puhastamisel aastas mitmesuguseid jäätmeid: veeselitus ja veepuhastusseteid, samuti kuuluvad siia ka teatud kemikaalide ja nende pakendite jäätmed.

Teise jäätmerühma moodustavad mitmesugused õlid ja määrdeained ning nendega saastunud materjalid. Sinna lisanduvad õlimahutite setted ja turbiini- ja trafoõlide puhastamisel (filtreerimisel) tekkivad jäägid.

6.2 Jäätmeenergiaplokiga seotud jäätmed.

Jäätmeenergiaploki põhjatuha eraldamise süsteem on kinnine, kus tuhk esmalt kukub läbi resti, seejärel liigub niisutatud tuhk konveieriga põhjatuha punkrisse. Samas toimub magnetiga metallide eemaldamine.

Jäätmete põletamisel tekkinud lendtuhk ja suitsugaaside puhastusjäätmed kogutakse kinnistesse silodesse. Puudub ohtlike jäätmete kokkupuude ümbritseva välisõhuga. Ohtlikud jäätmed antakse üle ohtlike jäätmete käitlejatele.

Jäätmeenergiaplokis poolkuivas puhastussüsteemis ei teki heitvett. Tehnoloogilistelt aladelt kogutud veed suunatakse läbi omapuhasti ja võetakse kasutusse tehnoloogilises protsessis.

Küllaltki suur kogus jäätmeid tekib remontide korral. Lisaks ehitus- ja lammutusjäätmetele kuuluvad siia alla ka läbikulunud katlavooderdis, liivapritsipuru katelde jm. pindade puhastamisest, isolatsioonimaterjalid, sh asbesti sisaldavad jäätmed, metallijäätmed. Ehitus-lammutusjäätmete käitlemine on vastava hankekonkursi võitnud töövõtja pädevuses – tööde teostamise lähteülesandesse pannakse alati vastav tingimus. Ettevõtte ei tegele jäätmete kõrvaldamisega. Kõik jäätmed kogutakse liigiti ja antakse üle litsenti omavatele käitlejatele. Iru EJ täidab heite ja jäätmete tekke vältimise ja vähendamise meetmeid.

6.3 Asbesti eemaldamine ja käitlemine

Elektrijaama ehituse ajal kasutati isolatsioonimaterjalina asbesti. Remonditööde käigus asendatakse järk-järgult asbesti sisaldavad isolatsioonimaterjalid asbestivabade materjalidega – seega välditakse edaspidi asbestijäätmete teket. Asbesti sisaldavad kohad on kaardistatud ja asbesti eemaldamisel, need kohad tähistatakse. Asbestitöid lubatakse teha ainult neil firmadel, kellel on selle töö tegemiseks litsents. Iru Elektrijaama töötajatel ei ole õigust neid töid ise teha. Eemaldatud asbestmaterjalid utiliseeritakse töid teostatavate firmade poolt.

7. MÜRA

Iru Elektrijaam ületab mürataseme piirväärtust ainult seadmeid käivitades, mis kestab lühiajaliselt. Müra tase elektrijaama territooriumil võib seadusest tulenevalt olla 70/60 dB (päeval/öösel). Vastavalt kompleksloale tuleb meie elektrijaamas katelde läbipuhe ja käivitamine teha päevasel ajal. 2015.aasta jaanuaris tehti Iru EJ müra modelleerimine öisel ajal, et määrata põletamiseks mõeldud jäätmete vedude ja punkrisse laadimise müra öisel ajal. Öiste mõõtmise kummagi tunni jooksul sisenes ja väljus jäätmeenergia ploki territooriumile 4 jäätmeveokit. Logistiku kinnitusel on selline vedude rütm impordi korral tavapärane ja rohkem veokeid ei jõua tunni aja jooksul edasi-tagasi sõita. Kummagi mõõteseeria korral ei ületatud müra normtasest. Kompleksluba täiendati klausliga - öisel ajal on käitises lubatud põletamiseks mõeldud imporditavate jäätmete vastuvõtt tingimusel, et ühes tunnis võib territooriumile siseneda ja väljuda kuni neli jäätmeveokit.

AS Metrosert, kes on akrediteeritud töendaja EE-V-0001, kinnitab peale Eesti Energia AS Iru Elektrijaama keskkonnajuhtimissüsteemi ja 2015 aasta keskkonnanaruande kontrollimist, et organisatsiooni keskkonnanaruandes esitatud teave ja andmed on usaldusväärsed ja õiged ning vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1221/2009, 25. november 2009, organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteemis nõuetele. Keskkonnanaruanne on kinnitatud 3. juunil 2016.a

KONTAKTANDMED: Eesti Energia AS Iru Elektrijaam

Peterburi tee 105

74114 MAARDU

telefon 71 53 222, faks 71 53 200

<https://www.energia.ee/organisatsioon/iru>, iru@energia.ee